

LLIBRES

Una sobretaula feliç

Ponç Puigdevall

MEMÒRIES. A LA RECERCA DE MI MATEIX

Carles Fages de Climent
 Brau Edicions
 388 pàgines, 22 euros

No va ser fins que Quaders Crema va voler celebrar el centenari del naixement de Carles Fages de Climent (Figueres, 1902-1968) que el lector va poder llegir en condicions normals els seus llibres de poemes més significatius, *Les bruixes de Llers* (1924), *La balada del sabater d'Ordís* (1954) i el mític —per inèdit— *Somni de cap de Creus*. No va ser fins el 2009 que es va tenir a l'abast una edició fiable de *Climent* (1933), l'aproximació biogràfica que l'autor va fer a dos avantpassats seus del segle XIX.

En els últims anys s'han rescatat dos poemaris inèdits, *Zoo i Treua de set aigües*, i ara Narcís Garolera s'ha encarregat d'editar els folis i les quartilles de caire memorialístic que figuraven a l'arxiu familiar. El resultat és *Memòries. A la recerca de mi mateix*, una constatació més que els partidaris de la mania de confondre la literatura catalana amb el nacionalisme —els partidaris de dividir els bons i els dolents segons la seva ideologia, també— no pararan d'endur-se disgustos perquè, al cap i a la fi, la història de la literatura no pot prescindir de la veritat literària. També és cert que ningú havia pogut evitar que els epigrames de Fages de Climent no formessin part del patrimoni oral empordanès, no tant

Sarcasmes i crueltats, episodis petulants i humor: tot això hi ha a les memòries de Fages de Climent. / P. DURAN

perquè s'emmarquessin dins la tradició llatina com perquè lligaven a la perfecció amb la rapidesa, l'enginy i la mala bava ancestral que Adrià Pujol atribueix a una de les pràctiques oriündes de la zona: l'art de prendre el pèl.

A les *Memòries* de Fages de Climent, el lector hi trobarà ironies, sarcasmes i inclús crueltats excel·lents, episodis ingenus i petulants, un sentit de l'humor que pot deixar indiferent els qui no combreguin amb la fúria ambiental de l'Empordà, els fragments del retrat d'un hereu rural que es

va anar empobrint per no empètir el patrimoni, la consciència d'un home que no va voler perdre mai de vista la voluntat d'existir i de preservar la memòria del seu llinatge i de la seva terra natal, la vocació d'un home que va viure —i escriure— com si no volgués ni pogués deixar de fer literatura, o com si visqués en l'exaltació d'un *personatge* que s'havia construït del tot i ja no li fos possible habitar fora d'ell, com si pensés que la seva acció mínima i local esdevenia d'immediat una part important de la història —o com si ha-

gués habitat a l'àmbit incert de l'esperit i la ficció.

Aquí, Fages de Climent opina amb causticitat sobre la seva família, sobre la gent de la comarca, sobre el menjar, el beure i les dones, sobre els vicis normals dels homes de carns i ossos, sobre Barcelona i Catalunya i el seu caràcter anarcoconservador, sobre la Guerra Civil, i el franquisme, sobre ell mateix, sobretot, sobre aquesta persona "físicament feble, sexualment contumaç, sentimentalment voluble, amb un orgull acordeònic" segons les possi-

ibilitats de l'instant—, treballador incaute i bigarrat". Però la gràcia del llibre rau que tot això ho fa amb un estil i una llengua vivaç i explícita, prepotent i abassegador, amb una força verbal embriagant de sobretaula feliç, amb una adjectivació tan expressiva com aquest "acordeònic" que li serveix per qualificar-se l'orgull.

Ja sigui perquè és un llibre inacabat, ja sigui perquè no era la seva intenció, aquestes memòries de Fages de Climent no estan bastides a la manera tradicional: no són el monument que algú s'erigeix a si mateix perquè es consideri un gran home, no són una confessió, i tampoc compleixen amb justesa l'avis que l'autor anuncia al començament del pròleg: "Un llibre de memòries no és pas una biografia (...). Ni cal

La gràcia dels records de Fages de Climent és la llengua abassegadora, feliç, d'adjectiu expressiu

que sigui una autodefensa, ni un al·legat de mèrits i virtuts de cares a la posteritat. Més aviat cal que sigui un testimoni del temps, el marc de l'època que ens ha correspost de viure".

A pesar que enlloc es tingui la sensació que Fages de Climent segueixi un pla establert, com si avancés segons l'impuls o l'instint de la memòria de cada moment que s'hagués assegut a escriure, sense que se centri massa ni en les seves amistats noucentistes ni en el mestratge del seu admirat Eugeni d'Ors, la publicació de les seves memòries serveix per lluitar contra la discontinuïtat i l'oblit de la literatura catalana i per comprovar que els marcs partidistes es poden destruir.